

Fylkesmannen i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku fylkkamánni
Tromssan ja Finmarkun maaherra

Vår dato:

18.05.2020

Vår ref:

2020/5516

Deres dato:

Deres ref:

TURI JOHAN M ISAKSEN
AVZZE
9520 KAUTOKEINO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Andreas Vikan Røsæg, 77642117

Avslag på søknad om fellingstillatelse på kongeørn – Jøvikfjellet i Ullsfjord

Fylkesmannen i Troms og Finnmark viser til søknad, datert 15.5.2020, til deres notat sendt SNO 13.5.2020 om situasjonen med ørn på Jøvikfjellet i Ullsfjord og til deres e-post «ørn i Jøvik II» sendt SNO 16. mai 2020, deres henvendelser har vår ref. 2020/5516-1, 2, og 3. Fylkesmannen fatter slikt:

– Vedtak –

Fylkesmannen har vurdert søknaden i henhold til naturmangfoldloven § 15 samt § 18 bokstav b og § 77, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 12, jf. §§ 1 og 3. Fylkesmannen avslår søknad om skadefelling av kongeørn på Jøvikfjellet i Ullsfjord.

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen 3 uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29 samt rovviltforskriften § 18 tredje ledd. En eventuell klage skal fremsettes for Fylkesmannen i Troms jf. forvaltningsloven § 32.

Søknaden

Dere viser til dokumentert tap til kongeørn. Og at det så vidt dere klarer å observere spesielt er en voksen kongeørnhann som er særdeles aktiv og aggressiv og som har vist seg å kunne gjøre stor skade. Slik situasjonen er, ser dere ikke annen utvei for å unngå betydelige tap av kalv, enn å søke om skadefelling, for å få denne ørna bort så raskt som mulig. Vi viser for øvrig til hele søknaden, til notat av 13.5.2020 og til e-post «ørn i Jøvik II» sendt 16.5.2020.

Aktuelt regelverk – Fylkesmannens vurdering av søknaden

Av naturmangfoldloven § 15 (forvaltningsprinsipp) går det frem at

Høsting og annet uttak av naturlig viltlevende dyr skal følge av lov eller vedtak med hjemmel i lov.

Naturmangfoldloven § 18 (annet uttak av vilt og lakse- innlandsfisk etter vurdering av myndighetene) sier at

Kongen kan ved forskrift eller ved enkeltvedtak tillate uttak av vilt og lakse- innlandsfisk (...) b) for å avverge skade på avling, husdyr, tamrein, skog, fisk, vann eller annen eiendom, (...)

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttak ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Myndigheten etter loven kan av eget tiltak iverksette uttak med formål som nevnt i første ledd bokstav a til d og g, jf. annet ledd. Uttaket regnes ikke som enkeltvedtak, og kan om nødvendig skje på annens eiendom, Kongen kan gi nærmere forskrift om slikt uttak. (...)

Rovviltforskriften § 1(formål) sier at

Formålet med denne forskrift er å sikre en bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn ulv og kongeørn. Innenfor en slik ramme skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser. Forvaltningen skal være differensiert slik at hensynet til ulike interesser vektlegges forskjellig i ulike områder og for de ulike rovviltarter. Forskriften skal sikre en forvaltning som vektlegger forutsigbarhet og lokal medvirkning.

Fylkesmannen kan, i akutte saker der det voldes vesentlig skade på bufe eller tamrein, fatte vedtak om skadefelling av kongeørn jf. rovviltforskriften § 12. Av kommentarer til forskriftens enkelte bestemmelser, § 12 går det fram

(...) Fellingstillatelse kan gis for å stoppe en pågående skadesituasjon, men det tillates ikke felling utelukkende for å forhindre fremtidige skader som for de andre artene. Fylkesmannen kan derfor gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer som volder skade. Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. (...)

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. naturmangfoldloven § 8.

Kongeørn er utbredt over hele den nordlige halvkule (NINA rapport 1158), og den totale bestanden antas å være større enn 170 000 individer (BirdLife International 2015). Bestanden av kongeørn i

Norge antas å utnytte sitt potensiale fullt ut gjennom dagens bestandsutbredelse og antall. Kongeørn ble ved norsk rødliste for arter 2015 vurdert som livskraftig.

I Troms ble det i 2008 estimert at bestanden var på 200–230 hekkende par, hvorav omtrent 50 % hekket på innlandet (NINA rapport 442, Strann 2008). Den norske populasjonen er estimert til 963 (652–1139) hekkende par i perioden 2010–2014 (NINA rapport 1158). Fylkesmannen vurderer at kunnskapsgrunnlaget jf. naturmangfoldloven § 8 er tilstrekkelig. Føre-var-prinsippet tillegges derfor liten vekt, jf. naturmangfoldloven § 9.

Det er ingen åpning i regelverket for bestandsregulerende felling av kongeørn. Det kan heller ikke gis tillatelse til felling utelukkende for å forhindre fremtidige skader. Kongeørn forårsaker størst tap for reindriften i kalvingstiden, da er det ofte svært vanskelig å forebygge skader. Felling i denne tiden på året er problematisk da det er hekketid for kongeørn. Ifølge kommentarer til rovviltforskriften § 12, skal en eventuell iverksetting av felling følge bestemmelsene om ordinær jaktutøvelse fastsatt i medhold av viltloven. Yngletidsfredningen skal vektlegges, og voksne individer som kan ha avhengig avkom bør unntas fra en ev. fellingstillatelse. Terskelen for å gi fellingstillatelse på voksne kongeørn, som kan ha avhengige unger, er høyere enn for å gi fellingstillatelse på ung kongeørn.

Rovviltforskriften § 12 gir Fylkesmannen hjemmel til å kunne gi skadefelling på kongeørn. Det stilles likevel strengere krav for å gi skadefelling enn hva som gjelder for de andre store rovdypene. Skadefelling av kongeørn må rettes mot bestemte individer som gjør vesentlig skade. Fylkesmannen ser ikke at det dokumenterte skadeomfanget er så stort at kravet i § 12 om at det skal være voldt vesentlig skade er oppfylt.

I en eventuell fellingstillatelse hadde vi måttet presisere at kvalifisert fellingspersonell skulle utføre oppdraget. Disse måtte først observere, for å finne ut hvilke ørn/er som er skadevolder, og dersom det er «problemindivider» som tar mange rein på kort tid», forsøke å ta ut riktig individ. Vår erfaring fra tidligere skadefellingstillatelser tilsier at det er vanskelig både å identifisere problemindivider, og eventuelt ta ut disse. Dette ble sist forsøkt i Ytre Lyngen i 2019, da etter at 22 rein var dokumentert/antatt tatt av kongeørn i perioden 13.5–12.6. Da var personell ute på feltstudie forut for fellingstillatelsen som ble gitt på en ung identifisert kongeørn. Fellingsforsøket lyktes ikke. Erfaring fra flere fellingsforsøk gjennom mange år har vist at uttak av riktig individ er svært vanskelig.

Konklusjon

I denne saken er det dokumentert en rein tatt av kongeørn. Vi vurderer at kravet om vesentlig skade ikke er oppfylt. Det opplyses at det er en voksen kongeørnhann som ser ut til å gjøre størst skade. Terskelen for fellingstillatelse mot voksen ørn er høyere enn for felling av unge individer. Søknaden om fellingstillatelse avslås.

Med hilsen

Bente Christiansen
miljødirektør

Andreas Vikan Røsæg
seniorrådgiver miljø

Dokumentet er elektronisk godkjent